

Nejlepší
skandinávská
detektivka
roku 2016

THE PETRONA
AWARD

JØRN LIER HORST

„Srovnání s Jo Nesbøem je zcela na místě!“ Dagbladet

POUSTEVNÍK

≡ KNIHA ZLIN

Poustevník

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihazlin.cz
www.albatrosmedia.cz

≡ KNIHA ZLIN

Jørn Lier Horst

Poustevník – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

THRILL

JØRN
LIER
HORST
POUSTEVNÍK

v překladu Kateřiny Křišťůfkové

≡ KNIHA ZLIN

This translation has been published with the financial support of NORLA.

Mrtvý muž byl úplně vysušený. Seděl opřený v křesle a pod rozevřenými rty mu byly vidět obnažené černožluté zuby. Z hlavy mu visely chomáče prachu a zplihlých vlasů. Kůži v obličeji prosvítaly bledé lesklé kosti. Prsty měl svraštělé, černé a rozpraskané.

William Wisting zalistoval ostatními snímky, které pořídil kriminalistický technik. Mrtvý muž byl patrně celkem malého vzrůstu, avšak tkáně seschly a zetlely, proto tělo vypadalo ještě menší než zaživa.

Složka nesla označení Viggo Hansen. Fotografie byly pořízené z různých úhlů. Wisting si prohlížel jednotlivé záběry téměř mumifikovaného těla. Podobné snímky ho obvykle nechávaly klidným. Byl na smrt zvyklý a naučil se držet si od smyslových vjemů odstup. Za svou více než třicetiletou policejní kariéru viděl tolik mrtvých, že už je ani nepočítal. Tohle však bylo jiné. Nejen proto, že se s ničím podobným nikdy nesetkal, ale také proto, že muže sedícího v křesle znal. Bývali prakticky sousedé. Viggo Hansen bydlel v zatačce o tři domy dál a jeho tělo spočívalo v křesle čtyři měsíce, aniž Wisting nebo kterýkoli další soused pojali podezření.

Wisting se zastavil u celkového záběru zachycujícího obývací pokoj při pohledu z kuchyně. Muž seděl před televizorem, zády k fotografovi. Televize stále běžela – stejně jako ve chvíli, kdy do domu násilím vnikla policejní hlídka.

Místnost byla zařízená skromně. Kromě televizního stolku a křesla, v němž muž seděl, tu stál podlouhlý konferenční stolek, ještě jedno křeslo, pohovka s polštáři a plédem a u jedné zdi policová stěna s uzavřenými spodními skříňkami. Okna na protější straně místnosti byla zatažená šedivými závěsy. Třásněmi zdobená stojací lampa napravo od televizoru měla

na skle hnědé spáleniny. Na stěnách visely tři krajinomalby. Na stolku před mužem ležel časopis a dálkové ovládání, vedle nich se nacházela sklenice a talíř s neidentifikovatelnými zbytky jídla. Jinak byla místnost uklizená.

Nebyly tu patrné žádné známky zápasu. Nic nenaznačovalo, že by osamělého muže v průběhu posledních hodin života navštívil nevtaný host. Nebyl důvod se domnívat, že tu došlo k trestnému činu. Okolnosti přesto vyžadovaly, aby policie úmrtí prošetřila, a Espen Mortensen odvedl důkladnou, nicméně rutinní práci.

Na následujícím snímku byl záběr zblízka na časopis ležící na konferenčním stolku. Byl otevřený na televizním programu na čtvrtek jedenáctého srpna.

Wisting pozvedl zrak a zadíval se kancelářským oknem na snášejíci se sníh, na mokré a těžké vločky. Kalendář ukazoval pátek devátého prosince. Viggo Hansen tam mohl mrtvý sedět ještě teď, nebýt nezaplaceného účtu za elektřinu. Elektrárenská společnost ho v opakovaných upomínkách varovala, že mu bude proud odpojen. Nakonec vyslala na jeho adresu svého pracovníka. Jen náhodou si dotyčný dal tu práci, dům blíže obhlédl a škvírou mezi závěsy spatřil v obývacím pokoji Hansenovo tělo.

V televizním programu byly zakroužkované určité časy a po stranách zaškrtnuté konkrétní pořady, které chtěl Viggo Hansen očividně zhlédnout. Jeden z nich běžel na Discovery Channel a nesl název *Z archivu FBI*. Wisting seriál znal, jednalo se o rekonstrukce různých velkých případů, kterými se americký Federální úřad pro vyšetřování zabýval.

Wisting listoval dál. Následující fotografie zachycovala obličej mrtvého. Byl naběhlý a tmavý, místy chyběla kůže. Chrup byl odhalený až po zadní stoličky. Zbytky jazyka vypadaly jako modročerná hrouda. Velké a prázdné oční důlky zíraly přímo vpřed.

Wisting vrátil fotografie do složky, vstal a došel k oknu. Začínalo se stmívat. Ocelově šedý zimní soumrak. Měl by vyrazit domů, ale přísně vzato ho tam nic nečekalo, nic kromě televizoru.

Dole na dvoře vyjížděl z garáže hlídkový vůz. Kola se mu na sněhu smýkla, než zabrala. Modré světlo majáčku se zařízlo mezi sněhové vločky a odrazilo se od nich v podobě drobných jisker.

Wisting se pomalu vrátil k psacímu stolu a zadíval se na tenkou složku. Viggo Hansen nezanechal rodinu, přátele ani jiné pozůstalé. Žil osaměle a osaměle i zemřel.

Wisting chtěl složku zasunout do hromádky případů určených k archivaci, ale cosi ho zarazilo. Nevěděl co. Ani zkušenosti, ani intuice mu nenapovídaly, že by se případ nedal považovat za uzavřený. Nejdůležitějším krokem ve vyšetřování byla identifikace těla. Viggo Hansen neměl žádné příbuzné, kteří by mohli poskytnout referenční vzorky pro porovnání DNA, avšak vzorky odebrané z kartáčku na zuby a z hřebene zasunutého v zadní kapse kalhot přehozených přes židli v ložnici hovořily jednoznačně. Výsledky testů prokázaly, že mrtvým mužem je majitel domu: Viggo Hansen, šedesát jedna let.

Soudního lékaře překvapila zchovalost těla. Vlivem nízké vlhkosti vzduchu a nízké teploty v téměř vzduchotěsné místnosti, v níž byly zavřené všechny dveře, okna i odvětrávání, Viggo Hansen pomalu, ale jistě vyschl jako mumie, místo aby se jeho tělo rozložilo a rozpadlo. Přesto nebylo možné stanovit příčinu smrti. V úmrtním listu bylo uvedeno pouze náhlé úmrtí, *mors subita*.

Počítač pípl a na monitoru se objevil červený obdélníček. Hlášení operačního střediska. Wisting na monitor zamžoural. Šest slov: Nález těla u statku Halle Gård.

Odložil složku s případem Hansen na vršek hromádky určené k zaarchivování a zprávu rozklikl.

V redakci panoval klid. Mokrý sníh se lepil na okna a tlumil zvuky zvenčí. Kanceláře už byly vánočně vyzdobené. Obrazovky, na nichž beze zvuku běžely záběry z mezinárodních zpravodajských stanic, byly ověšené stříbrnými řetězy a červenými koulemi. Logo VG krášlili bílí andělíčky a na několika dělicích příčkách mezi jednotlivými pracovními místy visela blikající barevná světýlka.

Vedoucí zpravodajského oddělení se jmenoval Knut A. Sandersen. Jeho kancelář představovala skleněná kukaň oddělená od zbytku redakce. Line zaznamenala, že si šéf tiskne ramenem k uchu telefon a přitom ťuká do klávesnice. Přísně vzato už měl být dávno doma. Před dvěma a půl měsíci se mu narodil potomek. Teď bylo téměř sedm hodin a už pracoval tři hodiny přesčas.

Sandersen ukončil hovor, upil kávy a zaklonil hlavu. Na lustru nad ním viselo jmelí.

Line vstala a vykročila k němu, aby mu přednesla svůj návrh. Znovu mu však zazvonil telefon.

Zvedla proto hrneček, a zatímco čekala, až šéf domluví, uvažovala o Vánocích. Říkala si, jak je oslaví. S otcem ještě nemluvila, ale předpokládala, že budou slavit spolu a s dědou doma ve Stavern. Možná by se k nim mohl přidat i Thomas, Linin bratr, dvojče, který sloužil jako pilot vrtulníku u 330. perutě. Od matčiny smrti neměl na Vánoce volno. Při tom pomyšlení bodlo Line žalem u srdce. Matka zemřela před pěti a půl lety. Zpočátku byl stesk po ní neúnosný. Někdy nedokázala Line ráno vstát z postele, na poradách propukala náhle v pláč a neustále si dělala starosti, jak otec zvládne žít sám. Teď už byl její stesk mírnější, méně zoufalý, přesto

o sobě věděla, že tak intenzivně pracuje z určitého důvodu. Měla vypěstovaný lehký návyk na jednostranné soustředění, které se dostavovalo ve chvílích, kdy pracovala na nějakém článku.

Vedoucí oddělení hovor ukončil, ale tentokrát mu telefon zazvonil znovu, než se Line vůbec stihla zvednout. Za ta léta od chvíle, kdy nastoupila do novin jako záskok, mu na spáncích přibýlo mnoho šedin. Dnes tu byla zaměstnaná nastálo a psala pro kriminalistickou rubriku. Téma, jehož zpracování chtěla šéfovi navrhnout, nespadlo do její pracovní náplně, avšak v redakci ji nyní mohli několik dní postrádat a dát jí prostor, aby sepsala článek pro víkendovou přílohu.

Sandersen vstal a zavadil hlavou o jmelí. Line ho podezřívala, že si ho tam pověsil sám. Vydal se k automatu na kávu a přitom stále mluvil do telefonu, ale když se vracel s plným šálkem a s hrstí perníčků, měl už hovor vyřízený. Usadil se za psací stůl, zaklonil se a chvíli tak zůstal.

Line věděla, že musí jednat rychle, že na představení svého projektu nemá víc než tři věty. Vzala proto hrnek s kávou, aby hovor působil uvolněněji, a vstoupila do šefovy kukaně. Sandersen zalétl pohledem ke jmelí a teprve pak se zadíval na Line.

„Ráda bych napsala o Viggu Hansenovi,“ spustila.

Sandersen začal uklízet zavalený psací stůl.

„Neznám,“ odušil a shrnul papíry na hromádku. „Co provedl?“

„Zemřel.“

„Zavraždili ho?“

Line zavrtěla hlavou.

„Seděl čtyři měsíce mrtvý před televizí, než ho našli.“

„Slušné.“

„Ráda bych napsala o tom, jak se něco takového může stát,“ vysvětlila Line. „Jak je možné, aby byl někdo tak osamělý

a všemi zapomenutý, že trvá čtyři měsíce, než se náhodou přijde na to, že zemřel.“

Sandersen otevřel ústa k odpovědi, avšak Line ho předběhla.

„Myslím, že by to byl dobrý článek do některého vánočního vydání,“ pokračovala a upila kávy. „OSN nás právě vyhlásila zemí, kde se žije nejlépe. Ovšem v šetřeních zkoumajících pocit štěstí obyvatel se Norsko řadí na sto dvanácté místo. Na prvním místě skončila jakási tichomořská zemička, malé ostrovní společenství, kde mají lidé čas na sebe a zajímají se jeden o druhého.“

Poznala na šéfovi, že se mu ten nápad zalíbil. Téma, které navrhla, by dobře vyvážilo vánoční veselí, diety a reportáže o vracení nevhodných vánočních dáreků. Přesto se šéf tvářil zamyšleně.

„Musíme psát přece i o něčem jiném než o počasí,“ dodala, aby ho přesvědčila, a pokývla k dnešnímu vydání, kde titul lek na první straně hlásal *Přichází krutý mráz*.

Line po chvíli došlo, že ustarané vrásky na šéfově čele nezpůsobil její návrh, nýbrž interní poměry. Redakce sídlící o patro výš, která připravovala víkendovou přílohu, čítala pětadvacet zaměstnanců a ti by měli dokázat vyplnit její obsah sami. Když jim Sandersen poskytne jednoho novináře, nic moc na tom nevydělá. Spíš naopak. Bude mít na pokrytí aktuálního zpravodajství o člověka méně.

„Stačily by mi tři čtyři dny,“ vmlouvala se Line, ačkoli věděla, že času bude s největší pravděpodobností potřebovat víc. „V úterý má ten člověk pohřeb.“

Sandersen zvedl propisku a strčil si ji do úst.

„Na co se díváš?“

„Jak to myslíš?“

„Jaký televizní program sledoval, když zemřel?“

„Nemám tušení,“ odpověděla Line a upila kávy. „Ale dočteš se to v novinách.“

„Platí,“ přikývl Sandersen a vrhl pohled ke schodišti vedoucímu do patra. „Nabídnu jim to téma a řeknu, že si tě můžou půjčit na tři dny.“

„Na tři dny,“ potvrdila Line, sklonila se a vlepila šéfovi pusu na tvář.

Protijedoucí sněhový pluh zvířil bílý oblak. Sníh se Wistingovi nalepil na čelní sklo a přinutil ho zpomalit, dokud zase nebylo na vozovku dobře vidět.

U odbočky ke statku, z něhož přišlo oznámení, stál policijní vůz a policista v uniformě a v čepici se zasněženým štítkem. *Vánoční stromky – uřízněte si ten nejkrásnější sami*, bylo vyvedeno na ceduli velkými červenými písmeny.

Wisting policistovi pokývl a vjel na cestu vedoucí ke statku. Vpředu zahlédl na volném prostranství světlomety aut a pobíhající lidi.

Tělo bylo objeveno na jedlové plantáži. První hlídka nahlásila, že zde očividně muselo ležet dlouho. Wisting věděl, co to znamená – jak málo může zbýt z lidského těla, do něhož se pustila příroda i zub času.

Zabočil na parkoviště, vystoupil a uvědomil si, že není dost teple oblečený.

U vchodu na plantáž stáli dva uniformovaní policisté. Cedula sdělovala, že jedle stojí 380 korun. Cena za běžný norský smrček činila 220 korun.

„Víme už něco víc?“ spustil Wisting.

Starší policista dvakrát přešlápl.

„Ne,“ odpověděl a vyfoukl páru do dlaní. „Je tam Mortensen,“ pokývl směrem k plantáži. „Ale myslím, že toho moc nenajde. Podle oblečení a bot to vypadá na muže, ale s jistotou se to určit nedá.“

Wisting obrátil pohled k řadě vánočních stromků. O padesát metrů dál stál světlomet a kriminalistický technik se skláněl nad čímsi neurčitým.

„Kdo ho našel?“ zeptal se.

„Osmiletý kluk, který si šel s tátou uříznout stromeček. Tělo leželo pod větvemi úplně u kmene, jako by ho někdo zastrčil co možná nejdál.“

Do hovoru se vložil druhý policista:

„Odkopali sníh, aby se s pilou dostali ke kmeni, a nejdřív jim ani nedošlo, co mají před sebou.“

Wisting pokývl a v duchu si představil novinové titulky: *Chlapec (8) našel pod vánočním stromkem mrtvolu.*

„Kde teď ten otec se synem jsou?“ zeptal se.

„Poslali jsme je domů.“

Wisting poděkoval a vyrazil dál. Sníh mu pod podrážkami vrzal.

Mortensen vstal a pokývl mu na pozdrav. Ve vlasech měl mokré sněhové vločky.

Wisting se na tělo zadíval z metrové vzdálenosti. Musel si přidřepnout, aby pod jedlové větve vůbec viděl. Nahrbená záda ve zmrzlém vybledlém saku, světlé kalhoty a pár hnědých kožených bot se šněrováním a s plochou podrážkou. Na temeni měl muž ještě pár chomáčů vlasů. Na zátylku byly patrné stopy toho, že se do těla stihli pustit ptáci či drobní hlodavci.

„Co myslíš?“ zeptal se Wisting technika a vstal.

Espen Mortensen pokrčil rameny.

„Budeme ho odtamtud muset vytáhnout a nechat převézt na soudní, aby ho prohlédli patologové. Pak nad místem nálezu vztyčíme stan a začneme odstraňovat sníh. Třeba pod ním ještě něco bude.“

„Je tohle všechno potřeba? Myslíš, že nezemřel přirozenou smrtí?“

Mortensen zavrtěl hlavou.

„Kdybychom byli někde v pustině, mohlo by to vypadat, že se pod větve ukryl, ale tady je to ke statku padesát metrů a k nejbližší obci jen pár stovek metrů.“

Wisting si znovu přidřep. Mortensen má pravdu. Určitě tu nejde o nešťastnou náhodu. Možná by to mohla být sebevražda. Třeba najdou pod větvemi vedle těla prázdnou lahvičku od léků. To by věc zjednodušilo, ovšem něco mu napovídalo, že nic takového nenastane.

„Jak dlouho tu podle tebe leží?“

„Od léta.“

Wistinga odpověď překvapila. Čekal na vysvětlení.

„Koukni se na jeho šaty,“ upozornil ho Mortensen. „Je obléčený letně.“

Wisting znovu vstal a o krok ustoupil.

„Nikoho takového v seznamech nemáme,“ opáčil. „Nikdo se nepohřešuje.“

Line přemýšlela o Viggu Hansenovi. Vyrostla o tři domy dál a dobře si ho pamatovala. Byl odjakživa tak trochu podivín. Všechny děti se ho bály, ačkoli k tomu neměly konkrétní důvod. Za dne ho vídaly zřídka, ven chodil zpravidla v noci. Line si vybavovala, že kdykoli chtěla zůstat venku déle do večera, matka jí nařizovala, že musí být doma dřív, než půjde Viggo Hansen ven. S bratrem Thomasem občas Line z okna sledovala, jak soused těsně po půlnoci vychází z domu. Kráčel shrbeně, na sobě míval černý kabát, který mu byl trochu velký, a vždycy chodil po té straně ulice, kde nestály pouliční lampy.

Povídalo se, že jeho matka skončila v blázinci a otec ve vězení, ale Line nevěděla, jestli je na těch zvěstech něco pravdy.

Těšila se, až se pustí do práce. Složku s názvem Viggo Hansen si v počítači vytvořila ještě předtím, než od Sander-sena získala svolení.

Práce na reportáži představovala úplně jiný novinářský proces, než na jaký byla zvyklá, a to jak po stránce ideové, tak co se týkalo sběru materiálu a jeho analýzy a zpracování. Jednalo se o specifický způsob zachycení skutečnosti.

Při sestavování zpravodajských článků psala příměji a jednoduchým a funkčním jazykem. V reportáži hrál jazyk zcela odlišnou roli. Mohla s ním víc experimentovat, a ačkoli nepsala poezii, dokázala věty přeformulovávat celé hodiny. Podobně věnovala spoustu času samotné struktuře reportáže. Vždy se pokoušela vytvořit osu vyprávění a tu rozvést a zalidnit ji těmi, o nichž psala. Reportáž představovala novinářský žánr, který jí poskytoval možnost pustit se více do hloubky a vložit do příběhu kus sebe. Současně ji fascinovalo, že může reflektovat důležitá společenská témata, když bude popisovat osudy jednotlivců, konkrétní situace a výmluvné

details, které jednak měly doslovný význam a jednak vyprávěly rozsáhlejší příběh.

Navíc jí připadalo, že práce pro víkendovou přílohu se cení víc. Jak ze strany čtenářů, tak ze strany vedení redakce. Sandersen a další šéfové ze zpravodajského oddělení ji občas za dodaný materiál pochválili, ovšem nadšené odezvě redaktora víkendové přílohy se to rovnat nemohlo. Jeho e-maily obsahovaly často smajlíky a hromadu vykřičníků. A Line také zatím po uveřejnění každé reportáže dostala dopisy od čtenářů. Často e-mailem, ale někdy je čtenáři napsali v ruce, donesli na poštu, ofrankovali a poslali k jejím rukám na adresu VG. Všechny si schovávala.

V minulosti už pořídila několik rozhovorů, v nichž se pokusila podat ucelený portrét zpovídaného, a i jinak se snažila porozumět názorům a postojům jiných lidí a zprostředkovat je dále. Šlo sice o žijící osoby, ale princip byl tentýž. Bylo nutné dobrat se u dotyčného jeho pravého já.

Prozatím složka s názvem Viggo Hansen mnoho materiálu neobsahovala. Byl v ní výstřížek z lokálních novin, které psaly o nálezů mužova těla, článek však nevyvolal žádný ohlas. Neobjevil se jediný čtenářský příspěvek kritizující péči o staré lidi nebo zdravotnictví. Případ nezaujal tiskové kanceláře a zatím ani žádné větší deníky.

Line autora noticky znala. Garm Søbakken. Pracovali spolu v době, kdy v místním deníku zaskakovala. Kdyby Garm znal bližší podrobnosti, jistě by se případ dostal i do dalších médií. V krátké noticce stálo jen tolik, že muž bydlel sám a v době nálezů byl mrtvý už delší dobu. Zdálo se, že Garm nejvíce zajímalo, jestli policie nemá podezření na trestný čin. V článku vysvětloval, že policie vždy rutinně prošetřuje každé neočekávané úmrtí bez zjevné příčiny.

V témže vydání měl Garm také článek o nedostatku vhodného bydlení pro studenty v městečku a pokračování článku o násilném přepadení – evidentně byl dost vytížený.

Linin zájem vzbudil především fakt, že Viggo Hansen bydlíval kousek od ní. Při cestách do školy a ze školy chodívala kolem schránky s jeho jménem, kradla mu ze zahrady jablka a snažila se mu prodat losy, jejichž výtěžek šel na podporu místního házenkářského týmu, měla však jen vágní představu o tom, jak vypadal. Nevysoký muž s rozčepýřenými vlasy a mohutnou bradou.

Zprávu, že je Viggo Hansen mrtvý, jí sdělil otec. Zmínil se o tom mimochodem jednoho večera, kdy mu volala. Položila mu otázky, které kolega z místního deníku nepoložil, a dozvěděla se podrobnosti, díky nimž se dal o tomto úmrtí napsat článek, který by vyvolal odezvu. Například to, že Viggo Hansen seděl mrtvý v křesle před televizorem už od léta. Nebo to, že ve chvíli, kdy do domu vstoupila policie, televize stále ještě běžela – tuto skutečnost by mohla zmínit v perexu.

Od otce se také dozvěděla, jak to, že si Hansenova skonu nikdo nepovšiml dřív. Viggo Hansen žil naprosto osaměle. Neměl rodinu, spolupracovníky ani přátele, nepředplácel si žádné tiskoviny a nedostával prakticky žádnou poštu. Na bankovním kontě měl pravidelné pohyby – chodila mu penze a většinu účtů platil inkasem. Okolí ho přehlíželo. Ačkoli byl obklopen lidmi, zůstával neviděn.

Line došlo, že by mohla vytvořit nejen reportáž pojednávající o vnějších okolnostech, o osamělosti a životě v izolaci, nýbrž také Hansenův portrét. Když už ho nikdo neznal zaživa, mohli by se s ním lidé seznámit alespoň po smrti.

Říkala si, že pustit se do takového projektu je jako podívat se klíčovou dírkou. Zpočátku člověk vidí z místnosti jen tolik, kolik mu velikost klíčové dírky umožňuje, Line však věděla, že se toho dá zjistit mnohem víc.

Rozhodla se, že během práce na reportáži bude bydlet doma u otce. Musí od něj získat víc informací. Otec byl o osm let mladší než Viggo Hansen, ale možná bude vědět o někom,

kdo ho znal. Navíc Line jistě řekne, jestli je něco pravdy na zvěstech, že Hansenova matka byla hospitalizována na psychiatrii a otec seděl ve vězení.

Line si otevřela nový dokument a našla šablonu s hlavičkou VG. Má-li se někam dostat, potřebuje také oficiální informace od policie. Do kolonky *Věc* napsala: *Žádost o nahlédnutí do dokumentů v trestním případě*. Podobné dopisy už v minulosti psala a některý nadřízený jí je vždycky podepsal. Znovu si nadpis přečetla a smazala sousloví *v trestním případě*. Tohle bylo něco jiného než témata, která zpracovávala obvykle. Tohle nebyl článek do kriminalistické rubriky.

V textu popsala hlavní ideu a připojila argumenty: noviny chtějí reportáž publikovat, aby poukázaly na to, jak ve společnosti neustále ubývá soudržnosti a soucitu. Nakonec požádala o povolení ke vstupu do Hansenova domu. Policie ji patrně odkáže na obecní úřad, který se v takových případech stává správcem pozůstalosti, ale tam získá povolení snáze, jestliže policie nebude mít námitek.

Jakmile dopsala, pohodlně se opřela a složila ruce za hlavu. Za okny hustě padal sníh. Od chvíle, kdy došla do práce, ho muselo připadnout skoro půl metru. Sandersen už jistě dal nějakému reportérovi za úkol, aby vytvořil o sněhové kalamiťě článek.

Line se na židli zhoupala a popadla telefon. Vytočila otcovo číslo, aby mu sdělila, že přijede a bude pár dní bydlet doma. Telefon jen vyzváněl. Line pohlédla na hodinky. Bylo čtvrt na deset. Otec nejspíš usnul na gauči.

Wisting stál u okna zasedací místnosti v prvním patře policejní budovy a shlížel na ulici. Pouliční lampy vytvářely na sněhu bledé kruhy. Se sněhovou peřinou působilo město přívětivěji.

První dorazil Nils Hammer. Mlčky se posadil na své obvyklé místo na rohu dlouhého stolu, vzal si plastový kelímek a natáhl velkou ruku po konvici s kávou. Hammer byl nebojácný vyšetřovatel. Spolehlivý, upřímný a pracovitý, stoický a vlídný. Občas u oběda vyvolával vášnivé diskuse. Na stanci byl zdaleka nejméně politicky korektní a Wisting ho podezříval, že ho škádlení kolegů svým způsobem baví.

Ostatní dorazili společně. Torunn Borgová, Christine Thiová a Benjamin Fjeld. Nikdo další.

Před pouhými několika lety by se po ohlášení závažného případu, jako byla vražda, loupežné přepadení, ublížení na zdraví nebo nález mrtvého těla, shromáždil tým více než deseti vyšetřovatelů. Dnes bylo těžké sehnat jich ke stolu aspoň hrstku.

Benjamin Fjeld byl nejmladší a nejméně zkušený. Měl světlé vlasy, modré oči, krátký sestřih a dosud si držel vytrénovanou figuru novopečeného policisty. V minulosti byl na oddělení na praxi, nyní se však zařadil mezi stálé vyšetřovatele. Byl zapálený a disponoval značnými vědomostmi, zvládal velké množství práce a měl smysl pro detail.

Torunn Borgová byla stejně zkušenou vyšetřovatelkou jako Wisting sám. Byla ze všech nejmetodičtější a vyznačovala se vrozenou schopností logického a systematického uvažování, dokázala sledovat řetězec přesných úvah. Díky tomu viděla souvislosti a spojení, která bývala často pro vyřešení případu rozhodující.

Christine Thiisová, policejní právnička, pracovala na stanici jen něco přes rok, Wisting ji však znal jako uvážlivou osobu s dobrým odhadem. Možná víc rozuměla psychologii a lidem než kriminalistické taktice, přesto byla zdatnou posilou.

Wisting se usadil do čela a položil před sebe prázdný notes.

„Děkuju, že jste přišli i tak pozdě večer,“ spustil. „Prozatím sice nevíme, o co tady jde, ale musíme začít jednat.“

„A co vlastně zatím víme?“ ozval se Hammer a skousl okraj plastového pohárku.

Wisting rozložil mapu a sklonil se nad stůl, aby ostatním ukázal místo nálezu. Prstem jel po silnici Brunlanesveien až k Helgeroa. U jezera Hallevannet našel správnou odbočku a světle zelenou šrafovanou oblast. Vytáhl propisku a místo nálezu označil křížkem.

„Podle bot a oblečení se lze domnívat, že se jedná o muže,“ pokračoval a opět se posadil. „A také že tam dotyčný ležel od léta.“

„Popisu neodpovídá žádný pohřešovaný?“ ujistila se Christine Thiisová.

Wisting zavrtěl hlavou.

„Každé léto sem přijíždí kolem čtyřiceti tisíc turistů,“ připomněl mu Hammer. „Možná bychom měli prohledat další rejstříky.“

„To už jsme udělali,“ odpověděla Torunn Borgová a vytáhla ze štůsku papírů před sebou výpis. „Jenže moc nám to nepomohlo. V polovině července zmizeli při rybolovu dva němečtí turisté, nalezen byl jen jeden z nich, a nadále je pohřešován nizozemský turista, který se ztratil na Hardangerviddě.“

Wisting pohlédl na hodinky.

„Mortensen, který ohledával místo nálezu, by měl dorazit co nevidět,“ sdělil ostatním a zapsal si do notesu slovo *Identifikace*. Zjistit identitu dotyčného bylo teď pro další postup nejdůležitější. „Možná se pak dozvíme víc.“

„Jak je na tom ten kluk, co ho našel?“ zeptala se Christine Thiisová.

„O toho se patrně postará jeho otec,“ odpověděl jí Wisting. „Vyučuje na nějaké vysoké škole či co. Každopádně odmítl profesionální pomoc. Tak můžeme jen doufat, že chlapec bude v pořádku.“

„Už se o nález začala zajímat média?“ zeptal se Hammer.

Christine Thiisová přikývla. Měla styk s médii na starosti, a novináři se proto obraceli především na ni.

„Dokud si nebudeme jistí, že jde o trestný čin, budou se držet zpátky,“ vysvětlila. „Mnohé přece naznačuje, že by se mohlo jednat o sebevraždu.“

Hammer jí dal za pravdu.

„Tohle známe – že někdo v lese spolyká prášky.“

Ostatní přikývli.

„Navíc je to zvláštní místo na ukrytí mrtvoly,“ přispěl do diskuse Benjamin Fjeld a přitáhl si mapu. Vzdálenost křížku nakresleného Wistingem od budov statku činila pouhých pár set metrů.

„Nebyl nijak zakrytý, dřív nebo později by ho stejně někdo našel.“

„Kdo na tom statku bydlí?“ chtěla vědět Christine Thiisová.

Wisting se podíval do poznámek.

„Per a Supattra Halleovi.“

„Supattra?“

„Pochází z Thajska. Právě ona má na starosti vánoční stromky.“

Hammer obrátil oči v sloup, nic však neřekl.

„Hlídka s nimi mluvila, nic moc nám ale nesdělili,“ pokračoval Wisting. „Zítra přijdou poskytnout oficiální výpověď, ale na žádnou událost od léta, která by mohla s nálezem těla souviset, si nevzpomněli.“

„Co pitva?“

„Proběhne zítra dopoledne. Pokud budeme mít štěstí, bude fungovat ten nový videopřenos, abychom ji mohli sledovat odsud.“

Hammer se znovu natáhl po konvici s kávou a dolil si.

„Je zvláštní, že dotyčný není na seznamu pohřešovaných,“ zamyslel se nahlas. „Pokud tam ležel od léta, měl by ho snad někdo postrádat, ne?“

Wisting si také vzal kelímek, Hammerovu poznámku však nechal bez komentáře. Už to znal. Lidé, které ostatní přehlíží. Jen to nesesedělo s tím, že by je někdo měl chtít přivést o život.

Mobilní telefon nechal Wisting před poradou v kanceláři a teď měl jeden zmeškaný hovor od Line a dva od Espena Mortensena. Mladý kriminalistický technik mu také poslal esemesku, že tělo už odvezli a že u mrtvého něco našel. Sděloval, že přijede na policejní stanici do desáté večerní. Což bylo za půl hodiny.

Wisting měl chuť mu zavolat a zeptat se ho, oč jde. Možná technik objevil pod mrtvým tělem lahvičku od léků nebo třeba peněženku s identifikačním průkazem.

Line se rozhodl zavolat později. Volávala mu, jestliže v reakci panoval klid, aby se ho zeptala, jak se má a co dělá. Teď se mu do vysvětlování pouštět nechtělo. Nález těla ještě do médií neprosákl, což bylo jen dobře. Bez tak by zatím novinářům neměli co říct.

Zívl. Cítil se unavený. To bude nejspíš tím sněžením. Za okny se snášely velké chundelaté vločky.

Za deset deset se ve Wistingově kanceláři zjevil Mortensen. Protože venku strávil několik hodin, měl ve tváři svěží barvu a ve vlasech mu tál sníh. V jedné ruce svíral kouřící hrnek kávy, v druhé kartonovou krabičku a na rameni mu visel fotoaparát.

„Tak tělo už je na soudním,“ řekl a posadil se na židli pro návštěvy. „Zítra ráno provedou pitvu.“

„Co jste našli?“ zeptal se Wisting.

Mortensen postavil kartonovou krabičku na stůl.

„Než ho odvezli, prohledali jsme mu všechny kapsy.“

„Našli jste peněženku?“ skočil mu Wisting do řeči v naději, že si bude moci do notesu zapsat jméno.

Mortensen zavrtěl hlavou.

„Klíče?“ zkusil to Wisting. Ze zkušenosti věděl, že bezpečnostní klíče je můžou dovést k bydlíšti.

„Ne.“

Kriminalistický technik sňal z krabičky víko, vytáhl průhledný igelitový sáček a položil ho na stůl. Wisting se nad sáček naklonil. Uvnitř ležel podobný sáček obsahující po-mačkaný lesklý papír. Byl to leták. Na přední straně byla zobrazovaná loď s velkými bílými plachtami. *Elida*, stálo na letáku velkými písmeny. *Sailing for Jesus*.

Wisting plastový sáček opatrně zvedl.

„Co to je?“ zeptal se a sáčkem přitom otáčel. „Vítejte v přístavu! S *Elidou* se můžete zúčastnit bohoslužby,“ přečetl švédský nápis na rubu. „Přímo z paluby nabízíme živou hudbu a příběhy ze života.“

„Je to leták jistého švédského náboženského uskupení,“ vysvětlil mu Mortensen. „*Elidu* popisují jako plovoucí kostel a plaví se na ní kolem světa, aby mohli zvěstovat slovo Boží.“

„Ty ho vytáhl?“ zamával Wisting sáčkem s letákem.

„Našel jsem si to na internetu,“ objasnil mu Mortensen. „V Norsku byli ve třicátém druhém a třicátém třetím týdnu na turné. Jejich první zastávkou bylo Stavern. Kotvili tady devátého a desátého srpna a pak se vydali dál do Stavangeru.“

Wisting se snažil utřídit si myšlenky. Nechtělo se mu věřit, že by mrtvý byl členem posádky plovoucího kostela. Kdyby z cizí lodi zmizel švédský státní příslušník v době, kdy kotvila v norském přístavu, zpráva o jeho pohřešování by se rozhodně objevila i v norském systému.

Wisting sáček odložil a pozpátku listoval letošním diářem k létu. Přes dny, kdy byl suspendován a snažil se rozřešit sedmnáct let starý případ zmizení, dolistoval ke konci prázdnin, do poloviny srpna, kdy ještě žil se Suzanne. Tehdy byl v práci, ale neměl moc schůzek. V políčku u středy desátého srpna měl zapsáno *Letní koncert*. Vybavil si, že to byl teplý večer a že šli se Suzanne na jazzový koncert do Bøkeskogen.

Od té doby uplynuly čtyři měsíce a během nich se se Suzanne rozešli. A právě tak dlouho ležel neznámý muž pod smrkem u statku Halle.

Leták samozřejmě poskytoval určité časové vodítko. Muži se musel velice pravděpodobně dostat do rukou někdy po devátém srpnu, kdy loď připlula do stavernského přístavu. Jednalo se o první konkrétní stopu, která v podstatě znamenala velký posun ve vyšetřování.

Wisting sáček znovu zvedl a začal jeho obsah zkoumat podrobněji. Menší igelitový sáček uvnitř připomínal sáčky na důkazy, které používala policie, byl však zašlý a evidentně se na něm podepsaly nepříznivé podmínky.

„Měl ho v náprsní kapse saka,“ sdělil Wistingovi Mortensen.

Wisting se chtěl ujistit, že všechno dobře pochopil. „Ten leták z lodi *Elida* měl v náprsní kapse uložený v plastovém sáčku?“

Mortensen přikývl. „Neptej se mě proč. Ale máme díky tomu dost velkou naději, že na něm budou otisky prstů.“

Wisting ještě chvíli držel sáček před sebou. Vrtala mu hlavou otázka, proč si mrtvý muž leták schoval, nechal si ji však pro sebe.

„Ještě něco?“ zeptal se a sáček odložil.

Espen Mortensen si při příchodu položil fotoaparát na podlahu vedle židle. Nyní ho zvedl do klína.

„Zatím těžko říct, jestli to bude mít nějaký význam, ale mám pár fotek.“

Něco na přístroji nastavil, chytil ho za objektiv a obrátil ho displejem k Wistingovi.

Muž byl na snímku otočený na záda. Většinu kůže a tkáň v obličejí měl servanou. V místech, kde míval ústa, nos a oči, zely jen prázdné otvory, avšak části levé tváře a levého ucha, na nichž původně ležel, byly zachovalé.

K nepoznání, pomyslel si Wisting. Přesto se nepochybně jedná o lidské ostatky.

Mortensen přepínal mezi jednotlivými snímky a zastavil se u záběru zblízka, který zachycoval pravici mrtvého. Muž ji měl předtím ukrytou pod hrudí, a proto byla také dobře zachovalá, avšak ne natolik, aby z ní bylo možné odebrat otisky prstů. Zbytky kůže obepínající bledé kosti byly seschlé a svažité. Wisting si všiml, že muž nemá prsten ani náramkové hodinky. Nehty byly pryč a černé prsty měl sevřené, jako by mu ruka ztuhla ve chvíli, kdy něco držel a nechtěl to pustit ani po smrti.

Wisting se naklonil ještě blíže a zamžoural na displej. Ze zkroucených prstů cosi vyčuhovalo. Zalétl pohledem k Mortensenovi, aby se ujistil, že vidí dobře.

„Vlasy,“ přikývl technik.

Na následujícím snímku byly vlasy ještě zřetelnější. Měly světlou barvu a muž jich v ruce svíral několik.

Wisting se opřel. Bylo mu jasné, že kriminalistický technik si nález vykládá stejně jako on sám. Mrtvý muž bojoval. Bojoval na život a na smrt. Prohrál, avšak kladl vrahovi odpor.

Line se pomalu probouzela a vleže naslouchala tlumenému provozu venku na ulici. Pak odhodila peřinu a spustila nohy z postele. Podlaha byla studená, navlékla si proto tlusté pletené ponožky a ospale se ploužila do kuchyně.

Na zimně bledé pokožce jí naskákala husí kůže. Zakryla si levicí hrudník a došla k oknu, aby se podívala, kolik sněhu přibýlo přes noc. Sněžení podle všeho ustalo pár hodin po tom, co si šla lehnout, přesto napadlo určitě dobrých padesát centimetrů. Line u obrubníku sotva rozpoznala své auto. Sněhové pluhy k němu nahrnuly závěje. Menší sněhová fréza čistila chodník. Muž se psem ustoupil vrávoravým krokem stranou a nechal stroj projet. Line sledovala blikající střešní majáček vrhající po domovních zdech oranžové záblesky. Okenní sklo se jejím dechem zamžilo.

Šedé mraky visely nízko. Teploměr ukazoval minus jeden stupeň, což znamenalo, že sníh musí být mokrá a těžký. Line zapnula kávovar a zadoufala, že sousedi parkující před ní nebo za ní se někam vydají dřív než ona. Dokud auto neomete, nemá beztak smysl se sprchovat, proto si jen natáhla tlustý svetr. Byl vlastně Tommyho a jí tu zůstal poté, co se Tommy před víc než rokem odstěhoval. I potom se několikrát setkali, měla tedy možnost mu ho vrátit. Ale něco jí v tom bránilo. Ačkoli od chvíle, kdy ho měl Tommy naposledy na sobě, už uplynula věčnost, měla pocit, že je z něj stále cítit jeho vůně. Jestliže se jí po Tommym příliš stýskalo, svetr si oblékla. Bylo to lepší než mu volat. Telefonáty ji jen roztušovaly. Přitom byla dávno rozhodnutá: Tommy Kvanter není muž, s nímž by chtěla sdílet život. Přála si založit rodinu, toužila po muži, na kterého by se mohla spolehnout, který by byl zodpovědný a dával jí pocit bezpečí. Tommy takový

nebyl. Byl bezstarostný a přitažlivý a Line věděla, že to není partner pro ni. Proto ten zapomenutý svetr – až se objeví někdo jiný, pak se ho zbaví navždy.

Kávovar slabě zachrčel a vyrazil proud horké páry. Line si plný hrnek donesla ke kuchyňskému stolu, sedla si a hrnek objala oběma rukama. V bytě bylo chladno.

Zapnula notebook a přečetla si titulní strany internetových vydání novin. *Další sněžení*, zněla hlavní zpráva. Neměla náladu ji číst a místo toho si otevřela poštu.

Přišla jí odpověď na žádost, kterou poslala řešeršistovi z faktografického oddělení. Zjistil jí z rejstříku obyvatel údaje, které potvrzovaly to, co jí sdělil otec – Viggo Hansen skutečně neměl rodinu. Narodil se ve Stavern v únoru 1950 a v domě v ulici Hermana Wildenveye bydlel od chvíle, kdy byl dům v roce 1964 postaven. V kolonce *Otec* bylo uvedené datum úmrtí 1969. Matka zemřela, když bylo Viggu Hansenovi dvacet čtyři let. Na dané adrese nebyli registrovaní žádní další obyvatelé. O tom, kde Viggo Hansen bydlel prvních čtrnáct let svého života, se tu nepsalo nic. Line věděla, že starší informace nejsou zanesené do elektronického systému a že by po údajích, které se v databázi vyhledat nedají, musela zapátrat v papírovém archivu. Ale protože se Viggo Hansen narodil ve Stavern, dalo se předpokládat, že tady bydlel celý život.

Ze zkušenosti věděla, že nejlepší zdroj jsou vždycky žijící lidé. Předchozího večera si uložila výsledky hledání v daňových výpisech, kde pátrala po osobách s trvalým bydlištěm ve Stavern, které se narodily ve stejném roce jako Viggo Hansen. Získala padesát šest výsledků. Dvacet osm žen a dvacet šest mužů včetně samotného Vigga Hansena. Na seznamu našla i další známá jména. Byli to lidé, o nichž věděla, že ve Stavern bydlí dodnes – právě ti by jí mohli o Viggu Hansenovi povědět víc. Byl tu mimo jiné jistý umělec, s nímž v době, kdy pracovala v místních novinách, pořídila rozhovor u příležitos-

ti jeho výstavy, a kromě něj také advokát jménem Realfsen a jedna učitelka.

Umělec se jmenoval Eivind Aske. Line si ho vyhledala a našla jeho webovou stránku. Byl kreslíř, malíř a grafik a vlastnil ve Stavern galerii, ateliér a tiskárnu. Obrázky, které na ni na monitoru vyskočily, jí byly povědomé. Většinou se jednalo o dětské portréty namalované pastelkami tmavších odstínů. Kresby působily měkce a citlivě.

V zápatí stránky bylo uvedené jak jeho telefonní číslo, tak adresa. Line číslo vytočila. Malíř telefon zvedl téměř okamžitě.

Line se představila a připomněla mu, že s ním před pár lety dělala rozhovor, ale dodala, že nyní pracuje ve VG. Eivind Aske ji ujistil, že si ji pamatuje, a zeptal se, čím jí může být nápomocný.

„Ráda bych vám položila pár otázek o Viggu Hansenovi,“ vysvětlila.

„O kom?“

„O Viggu Hansenovi,“ zopakovala. „Už zemřel, ale byli jste stejně staří, tak jsem si říkala, jestli jste třeba spolu nechodili do školy?“

Na druhém konci se rozhostilo ticho. Malíř přemýšlel. Line uvažovala o tom, jestli si sama pamatuje všechny své spolužáky. Bylo jich ve třídě na prvním i druhém stupni základní školy něco přes dvacet a strávili spolu devět let. Pokud by ji někdo vyzval, aby sestavila jmenný seznam, nejspíš by na někoho zapomněla, ale kdyby jí jména někdo přednesl, vzpomněla by si na všechny. Přinejmenším na většinu.

„Viggo Hansen,“ zopakoval muž na druhém konci, jako by to jméno ochutnával. „Jo, vybavuju si ho. Takový malý huběňour. Myslím, že býval hodně nemocný. Rozhodně často chyběl. To je ale nejspíš jediné, co mi o něm utkvělo.“

„Nemohla bych za vámi přesto odpoledne zajet?“ nedala se Line.

„Odpoledne a večer nebudu doma, ale můžete se zastavit zítra, někdy po čtvrté.“

„Co hned ve čtyři?“ navrhla Line.

„Ve čtyři,“ potvrdil Eivind Aske. „Už jste u mě byla, tak tre-fíte.“

Line hovor ukončila. Prozatím bude stačit jedna schůzka. Možná z Eivinda Askeho dostane pár tipů na lidi, kteří znali Vigga Hansena lépe než on sám – nemusela by pak ztrácet čas setkáními, která jí nejspíš nic nepřinesou.

Vytáhla nepopsaný list papíru a nakreslila na něj část ulice, v níž dřív bydlela. Ulice začínala u staré vodní nádrže, na konci se stáčela a v oblouku se křížila s Tyrihansveien, která s ní byla na severní straně rovnoběžná. Dřív ji to nenapadlo, ale tyhle dvě ulice vytvářely protáhlou podkovu. Domy po obou stranách měly velké pozemky hraničící s volným prostranstvím.

Line na plánec nakreslila otcův dům, což bylo číslo sedm, a pak přikreslila do zatáčky na opačnou stranu ulice dům Vigga Hansena, čtyřku.

Následně na plánec rozmístila ostatní domy, označila je jmény jejich obyvatel a přidala šipky a čáry tam, kde se lidé odstěhovali nebo přistěhovali.

Musím začít co nejbliž, říkala si. U těch, kteří bydleli v bezprostředním sousedství, a od nich pokračovat ke vzdálenějším domům.

Nejbližší sousedkou Vigga Hansena byla Greta Tislerová v čísle dvě. Bezdětná vdova. V domě na protější straně ulice vyrostli Silje a Steinar Brunvallovi. Steinar chodil s Line do třídy, Silje byla o tři roky mladší. Jejich rodiče se jmenovali Tor a Marianne. Line měla pocit, že snad Steinar dům zdědil, a zkusila ho vyhledat v telefonním seznamu. Měla pravdu. Steinar tam bydlel se ženou jménem Ida. Jeho rodiče nikde nenašla.

Bude zvláštní se se Steinarem zase sejít. Steinar byl její dětská láska, ačkoli spolu kamarádili asi hlavně proto, že byl

jediný stejně starý kluk v ulici. Právě on ji jako první políbil a sáhl jí na prsa. Došlo k tomu na louce kousek od hlavní silnice. Ještě tehdy nenosila podprsenku. V koruně stromu tam byl bunkr, kam se jen tak tak vměstnali dva. Leželi nalepení na sobě a jejich rty se jakoby mimoděk setkaly. Steinar jí položil ruku na prsa, nejdřív na svetr, pak ji zasunul pod něj a po chvíli ho vyhrnul, aby se mohl podívat. Line tehdy bylo dvanáct nebo třináct a dodnes nevěděla, jestli by se nepřihostilo něco víc, kdyby je nevyrušila Steinarova sestra.

Myšlenky se jí zatoulaly dál. Kde byl toho dne Viggo Hansen? Dotýkal se někdy takhle nějaké dívky nebo ženy? Bylo těžké si představit, že někdo mohl prožít život úplně sám, aniž ho s kýmkoli jakkoli sdílel.

Line si dolila zbytek kávy, vstala a donesla si k oknu mobil. Jeden soused už skutečně odhraboval své auto parkující před tím jejím.

Vytočila otcovo číslo a během čekání se opřela rukou o studené sklo.

„Ahoj,“ ozval se otec. „Jedu na poradu.“

Line se otočila, přitiskla bedra k okennímu parapetu a zadívala se na poznámky rozložené po kuchyňském stole.

„Volám jenom, abych ti řekla, že dneska přijedu. A pár dní u tebe budu bydlet.“

„Ale?“ podivil se otec. „A pročpak?“

„Nehodí se ti to?“

„Jistěže se mi to hodí. Jen jsem nepočítal s tím, že bych tě viděl dřív než na Vánoce.“

„Hodlám napsat článek o Viggu Hansenovi,“ prozradila mu Line.

„Pro VG? Proč?“

Line neodpověděla.

„Znal jsi ho?“ zeptala se jen.

„Zdravili jsme se.“

„To ano, ale víš o něm něco víc?“